

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
з курсу «Всесвітня історія»
для 9 класу закладів загальної середньої освіти
 відповідно до модельної навчальної програми
«Всесвітня історія. 7—9 класи»
для закладів загальної середньої освіти
 (авт. Гісем О. В., Бойко В. І., Василенко Я. Л., Даниленко В. М., Мартинюк О. О.,
 Охредько О. Е., Сирцова О. М.)
 та з урахуванням концепції підручника для закладів загальної середньої освіти
 «Всесвітня історія. 9 клас»
 (авт. Галімов А. А., Гісем О. В., Мартинюк О. О., Сирцова О. М.)

35 години, 1 година на тиждень

Номер уроку ¹	Дата	Тема уроку	Зміст уроку	Примітки Вид діяльності Групи результатів (далі ГР) ²
І семестр³				
		Повторення. Вступ	1. Модерна доба всесвітньої історії. Періодизація. Хронологічні межі. 2. Національне відродження в Європі. 3. Джерела історії Модерної доби	ГР 1 - працюємо з хронологією ГР 2 - робота з візуальним джерелом Художник зобразив свого родича, який читає газету. ГР 3 - Працюємо разом. Метод «Уявний мікрофон». Метод “Удвох” Чи можна вважати Модерну добу відмінним від

¹ Учитель/вчителька самостійно визначає нумерацію уроків.

² Запропоновані інтерактивні методи мають рекомендаційний характер і можуть бути змінені або доповнені вчителем/вчителькою. Ознайомитись можна за [покликанням](#)

³ Поділ на семестри є орієнтовним.

				попереднього періодом всесвітньої історії? Чому? Працюємо в малих групах. Метод «Дискусійна проблема». Чи погоджуєтеся ви з твердженням, що база історичних джерел для вивчення Модерної доби є тією самою, що і до попередніх періодів всесвітньої історії? Чому?
Розділ I. Європа, Америка і Світ наприкінці XVIII - у першій половині XIX ст.				
		Французька революція кінця XVIII.	1. Суспільно політичне становище Франції наприкінці XVIII ст. 2. Початок революції. Законодавча діяльність Установчої асамблеї. 3. Повалення монархії та встановлення республік. Якобінська диктатура. 4. Директорія 5. Консульство	ГР 1 - працюємо з хронологією , робота з картою ГР 2 - метод аналізу Як характерні для Франції кінця XVIII ст. порядки впливали на суспільно-політичну ситуацію в країні? Працюємо в парах. Метод «Два — чотири — усі разом». Визначте, яку політику проводила влада Франції в період термідоріанського режиму та Директорії. Метод «Мозковий штурм». Які зміни відбулися у Франції в період Консульства? ГР 3 - Працюємо в малих групах. Метод «Групове обговорення» метод “Удвох”

				Працюємо разом. Метод «Коло ідей». Укажіть історичне значення повалення монархії та встановлення республіки у Франції
		Перша імперія у Франції	1.Установлення Першої імперії у Франції. 2.Установлення французького панування в Європі. 3.Криза Першої імперії у Франції. Російська кампанія Наполеона І. 4.Падіння першої імперії.	ГР 1 - дайте відповіді на питання «Проти яких держав Франція вела революційну війну?» та «Укажіть регіон Франції, який був одним із центрів антиреволюційної боротьби» Робота з джерелом «Пам'ятник «битві народів»... За допомогою додаткових джерел з'ясуйте, представники яких народів брали участь у цій битві» ГР 2 - Працюємо в парах. Метод «Інsert». Визначте, як було встановлено Першу імперію у Франції. «Сформулюйте історичне значення Трафальгарської битви» Працюємо в парах. Обговоріть зміст джерела та визначте, у чому полягала сутність континентальної блокади. ГР 3 - Робота в малих групах Метод “Синтез думок”. Чим було зумовлене встановлення французького панування в Європі?» Метод “Уявний мікрофон”

				Працюємо в малих групах. Метод “Коло ідей”... Якими були причини падіння Першої імперії у Франції?
		Віденський конгрес. “Священний союз”. революційні рухи, виступи, революції 20-30-х років XIX ст.	1.Початок роботи Віденського конгресу. “Сто днів” Наполеона І. 2.Підсумки Віденського конгресу. Утворення Священного союзу. 3.Револьюційні рухи 20-30-х років XIX ст.	ГР 2 - Робота з візуальним джерелом Чому цей конгрес називали «танцюючим»? Працюємо в парах. Обговоріть зміст джерела та дайте відповіді на запитання. 1. До чого закликав французький народ Наполеон І? 2. Якою, на вашу думку, мала бути реакція людей на це звернення? ГР 3 - Працюємо разом. «Уявний мікрофон». Визначте мету скликання Віденського конгресу. Метод «Дебати». Яку роль, на вашу думку, відіграли революційні рухи 20—30-х рр. XIX ст. у процесах суспільно-політичного розвитку країн тогочасної Європи?
		Утворення незалежних держав у Латинській Америці. США у першій половині XIX ст.	1.Латинська Америка напиркінці XVIII на початку XIX ст. 2.Повстання на острові Гаїті . Передумови боротьби латиноамериканського населення проти іспанського панування.	ГР 1 - Рубрика “Пригадайте” , робота з картою ГР 2 - Метод «Два — чотири — усі разом». Визначте особливості становища Латинської Америки в цей період, Працюємо в малих групах Метод «Акваріум». Якими були основні події

			3.Війна за незалежність іспанських колоній у Латинській Америці (1810 - 1826 рр.) Здобуття незалежності Бразилією. 4.Соціально-економічне і політичне життя США в першій половині XIX ст. 5.Територіальне зростання США . “Доктрина Монро”	Війни за незалежність іспанських колоній у Латинській Америці? Метод «Інтелект-карта». ГР 3 -Метод «Спільний проєкт». Визначте передумови та результати повстання на острові Гаїті. Метод «Удвох». Визначте особливості соціально-економічного й політичного життя США в цей період.
		Розгортання індустріальної революції у країнах Західної Європи.	1.Індустріальна революція в країнах Західної Європи та її наслідки. Становлення індустріального суспільства. 2.Людина в умовах індустріального суспільства. 3.Зміни у соціальній сфері індустріального суспільства.	ГР 1 - Рубрика «Пригадайте» ГР 2 - Працюємо разом. Метод «Дебати». Визначте прояви й наслідки впливу індустріальної революції в країнах Західної Європи. Метод «Барометр». Чи можна стверджувати, що соціальний розвиток країн, де відбувалася індустріальна революція, не зазнавав суттєвих змін? Поясніть свою думку ГР 3 -Метод «Дискусійна проблема». Як змінилося життя людини в період становлення індустріального суспільства порівняно з його розвитком Ранньомодерної доби?
		Повсякдення життя. Нові	1. Зміни у вигляді міст і сіл. 2. Житло і хатнє начиння.	ГР 2 - Працюємо в малих групах. Метод «Асоціативна квітка».

		явища в європейській культурі.	3. Шлюб і сім'я. Мода. 4. Класицизм, ампір, романтизм в європейській культурі. 5. Формування національної класичної музики.	Які зміни в житло і хатнє начиння принесло в Європу «буржуазне» ХІХ ст.?Відобразіть графічно думки й погляди на проблему: значення виникнення національної музики для створення уявлення про «довге ХІХ століття». ГР 3 -Працюємо в малих групах. Метод «Кластери». Порівняйте ознаки, притаманні моді в Модерну добу та в попередній період. Працюємо разом. Метод «Інтелект-карта».
		Спроби осмислення нової дійсності	1.Консерватизм і лібералізм. 2.Соціалізм. 3.Націоналізм	ГР 1 - робота з картою ГР 2 - Працюємо в парах. Метод «Два — чотири — усі разом». Визначте основні відмінності консерватизму та лібералізму. Працюємо разом. Метод «Барометр». Чи можна стверджувати, що виникнення націоналізму було зумовлене розвитком подій у тогочасній Європі? Обговоріть зміст схеми і висловіть своє бачення, яким мало бути суспільство «Вікторіанської епохи». ГР 3 -Працюємо в малих групах. Метод «Групове обговорення». У чому

				полягає сутність ідей соціалістичної перебудови суспільства? Чи була вона, на вашу думку, реальною?
		Велика Британія і Франція в період становлення індустріального суспільства	1. Політичний і соціальний розвиток Великої Британії. 2. Економічний розвиток Великої Британії 3. Чартистський рух 4. Політичний і соціальний розвиток Франції в період реставрації монархії Бурбонів. 5. Липнева монархія 6. Економічний розвиток Франції	ГР 2 - Працюємо в парах. Обговоріть зміст схеми і висловіть своє бачення, яким мало бути суспільство «Вікторіанської епохи». Робота з візуальним джерелом Яку роль відіграла залізниця в економічному розвитку Великої Британії? Аргументуйте свою відповідь. Працюємо в малих групах. Метод «Синтез думок». Яку роль, на вашу думку, відіграв чартистський рух у розвитку Великої Британії? Метод «Дискусійна проблема» ГР 3 -Працюємо в парах. Метод «Асоціативна квітка». Якими були особливості економічного розвитку Великої Британії в першій половині XIX ст. Працюємо в парах. Метод «Плакат думок». Визначте і відобразіть графічно особливості політичного життя Франції періоду Липневої монархії. Працюємо в парах. Обговоріть зміст джерела та дайте відповіді на запитання. 1. Якими були вимоги чартистів? 2. До яких

				змін у політичній системі Великої Британії могла привести реалізація вимог чартистів? Працюємо разом. Метод «Фішбоун». Проаналізуйте проблемне питання: як існування монархії Бурбонів вплинуло на політичний і соціальний розвиток Франції.
		Австрійська та Російська імперії	1.Особливості політичного й соціально-економічного розвитку Австрійської імперії. 2.Передбerezневий період. Початок національних рухів слов'янських народів Австрійської імперії. 3.Особливості політичного й соціально-економічного життя Російської імперії. 4.Суспільні рухи в Російській імперії у 20-40-х роках XIX ст. 5.Зовнішня політика Російської імперії.	ГР 1 - робота з картою ГР 2 - Метод «Асоціативна квітка». Сформулюйте слова-асоціації до характерних рис політичного й соціально-економічного розвитку Російської імперії. Метод «Два кола». Порівняйте, чого і якими методами прагнули досягти представники різних напрямів суспільного руху тогочасної Російської імперії. Метод “Найкращий варіант” Якими термінами, на вашу думку, доцільно визначити зовнішню політику Російської імперії цього періоду? Чому? ГР 3 -Метод “Коло ідей” У чому, на вашу думку, полягав основний зміст передбerezневого періоду?

		Османська імперія та Персія : спроби подолання воєнної відсталості	1.Спроби реформування в Османській імперії першої половини ХІХ ст. 2.Перська держава	ГР 1 - Рубрика “Пригадайте” ГР 2 - Метод «Два кола». Які особливості мав процес оновлення, здійснюваний в Османській імперії в цей період? Метод «Мозковий штурм». Чим у цей період різнився розвиток Перської держави та Османської імперії
		Розвиток колоніальної системи. Територіальні придбання держав.	1.Розвиток колоніальної системи. 2.Географічні відкриття. 3.Війни за розширення колоніальних володінь. Зростання територій держав. 4.Скасування трансатлантичної торгівлі.	ГР 2 - Працюємо в парах. Метод «Обмін партнерами». Чим розглянутий етап розвитку колоніальної системи відрізнявся від попереднього? Працюємо в парах. Що, на вашу думку, ставало найбільш негативним чинником для розвитку тих спільнот, землі яких перетворювали на колонії? За додатковими джерелами підготуйте повідомлення про одну з наведених у таблиці експедицій. Працюємо в малих групах. Метод «Найкращий варіант». Оцініть місце і роль війн за розширення колоніальних володінь у формуванні колоніальної системи. ГР 3 -Працюємо разом. Метод «Коло ідей». Оцініть значення географічних відкриттів цієї доби. Яку роль вони

				відігравали для колоніальної експансії європейськими державами? Працюємо в парах. Метод «Удвох». Визначте основні причини і значення скасування трансатлантичної работоргівлі.
		Революції 1848-1849 рр. У Західній і Центральній Європі. Франція в 40-60-х роках. XIX ст.	1. «Весна народів». Революційні події у Франції. 2. Революційні події 1848-1849 рр. У німецьких державах. 3. «Весна народів» в Австрійській імперії: події в Австрії та Угорщині. 4. «Весна народів» у різних регіонах Австрійської імперії. 5. «Весна народів» в італійських державах та австрійських володіннях в Італії.	ГР 2 - Працюємо в парах. Наведіть приклади цих явищ у революційних рухах «Весни народів» у Європі. Працюємо в парах. Метод «Обмін партнерами». Порівняйте події «Весни народів» у Франції та Німеччині Працюємо в малих групах. Метод «Кола Венна». Порівняйте результати революційних подій 1848-1849 рр. в Австрії та Угорщині. Метод «Удвох» Які факти свідчать про активні дії італійських патріотів під час «Весни народів»? ГР 3 - Працюємо в парах. Метод «Скрайбінг». Визначте особливості революційних подій 1848 р. у Франції. Працюємо разом. Метод «Коло ідей». Яким був перебіг подій «Весни народів» у різних регіонах Австрійської імперії?
		Практичне заняття		
		Узагальнення за розділом I		

		Тестові завдання за розділом І		
Розділ II. Європа, Америка і Світ у 50-70-ті рр. XIX ст.				
		Велика Британія та Франція	1. Внутрішньополітичне життя Великої Британії 2. Зовнішня політика Великої Британії 3. Франція в період Другої республіки та Другої імперії 4. Франко-пруська війна. Повалення Другої імперії та встановлення Третьої республіки. 5. Зовнішня політика Франції	ГР 2 - Працюємо в малих групах. Метод «Два кола». Як питання розвитку Великої Британії вирішували за умов панування системи парламентської демократії? Працюємо в малих групах. Метод «Синтез думок». Порівняйте зовнішню політику Франції та Великої Британії в другій половині XIX ст. ГР 3 -Працюємо разом. Метод «Дебати». Чому, на вашу думку, Велика Британія дотримувалася принципу «європейської рівноваги» та «блискучої ізоляції» в зовнішньополітичній діяльності? Працюємо в парах. Метод «Вимушені дебати». Поясніть свою думку, чи існує зв'язок між подіями у Франції в період Другої республіки та встановленням Другої імперії. Працюємо в малих групах. Метод «Акваріум». Проаналізуйте причини, привід, результати і наслідки франко-пруської війни.

		Об'єднання Німеччини та Італії	1.Передумови об'єднання німецьких держав. 2.Об'єднання Німеччини. 3.Передумови та початок об'єднання Італії. 4.Утворення італійського королівства. Завершення об'єднання Італії.	ГР 1 - Робота з картою. Поясніть за картою, як на ній відображено процеси об'єднання Німеччини та Італії. Які держави були противниками об'єднання і створення національних держав Німеччини та Італії? ГР 2 - Працюємо в парах. Метод «Два — чотири — усі разом». У чому полягали основні передумови об'єднання німецьких держав? Працюємо в малих групах. Метод «Групове обговорення». Які події, пов'язані з об'єднанням Німеччини, ви вважаєте найважливішими? Чому? Робота з візуальним джерелом Що змінила в історії Європи ця подія? ГР 3 -Працюємо в малих групах. Метод «Найкращий варіант». Порівняйте умови і шляхи об'єднання Німеччини та Італії. Працюємо разом. Метод «Уявний мікрофон». У чому, на вашу думку, полягало значення утворення Італійського королівства для населення країни та для тогочасної Європи загалом?
		Російська та Австро-Угорська імперії	1.Східна (Кримська) війна. Реформи 60-70-х рр. XIX ст. 2.Особливості розвитку Росії після реформ. 3.Суспільні рухи 4.Зовнішня політика	ГР 2 - Робота з візуальним джерелом Якими були результати Паризького конгресу для розвитку Європи? Чи виправдав він сподівання його учасників?

			5.Австро-Угорщина - дуалістична монархія.	Працюємо в малих групах. Метод «Синтез думок». Як реформи 60—70-х рр. XIX ст. вплинули на розвиток Російської імперії? Працюємо в парах. Метод «Два — чотири — усі разом». Порівняйте суспільні рухи в Російській імперії та країнах Заходу цього періоду. ГР 3 - Працюємо разом. Метод «Мозковий штурм». Запропонуйте коротке оцінне судження щодо російської зовнішньої політики цього періоду.
Номер уроку ⁴	Дата	Тема уроку	Зміст уроку	Примітки Вид діяльності Групи результатів (далі ГР)
II семестр⁵				
Розділ II. Європа, Америка і Світ у 50-70-ті рр. XIX ст.				
		Громадянська війна в США і Реконструкція Півдня	1. Передумови та причини Громадянської війни в США 2. Громадянська війна в США. 3. Реконструкція Півдня	ГР 1. Робота з картою. Які рабовласницькі штати не приєдналися до Конфедерації? ГР 2. Працюємо в малих групах. Сформулюйте, у чому полягали суперечності між Північчю та Півднем, що призвели до Громадянської війни ГР 3. Працюємо в малих групах. Метод «Кола Венна». Порівняйте та з'ясуйте

⁴ Учитель/учителька самостійно визначає нумерацію уроків.

⁵ Поділ на семестри є орієнтовним.

				спільне й відмінне у скасуванні кріпацтва в Російській імперії та рабства в США.
		«Доба Мейджі» в Японській імперії	1. Крах політики самоізоляції. Революція (переворот) Мейджі 2. Реформи 70—80-х рр. XIX ст. Особливості економічного розвитку/ 3. Політичний устрій	ГР 2. Працюємо в малих групах. Метод «Синтез думок». Розвиток якої європейської держави найбільше нагадує Японія? Чому? ГР 3. Працюємо разом. 1. Обговоріть, чому влада Японії була змушена «відкрити» країну. 2. Укажіть взаємозв'язок між крахом політики самоізоляції та поверненням імператорові права політичного верховенства в Японії.
		Практичне заняття за розділом II		
		Узагальнення за розділом II		
		Тестові завдання за розділом II		
Розділ III. Європа, Америка і світ наприкінці XIX — на початку XX ст.				
		Основні тенденції розвитку провідних країн Західної Європи та Америки	1. Розвиток промисловості 2. Розвиток сільського господарства 3. Міграційні рухи. 4. Формування колоніалізму. 5. Політичний розвиток. Політичний рух.	ГР 2. Працюємо в малих групах. Метод «Групове обговорення». Чому наприкінці XIX — на початку XX ст. світ був поділений між великими державами? Метод «Дебати». Чи згодні ви з думкою міністра? Поясніть свою відповідь.

				ГР 3. Працюємо в парах. Метод «Барометр». Чи можна стверджувати, що зміни в сільському господарстві в другій половині XIX — на початку XX ст. були революційними?
		Франція	1. Франція за часів Третьої республіки 2. Політичні кризи 3. Особливості економічного розвитку 4. Континентальна та колоніальна Політика.	ГР 1. Покажіть на карті атласу французькі колонії, здобуті після 1870 р. охарактеризуйте причини та прояви колонізаційного процесу. ГР 2. Працюємо в малих групах. Метод «Синтез думок». Чи можна стверджувати, що колоніальна політика Франції була ефективною та успішною? Чому?
		Німеччина	1. Становлення Німецької імперії 2. Особливості економічного розвитку 3. Політика канцлера О. фон Бісмарка 4. Німецька соціал-демократія. 5. Початок правління Вільгельма II. Перехід до «світової політики».	ГР 1. Працюємо разом. Метод «Уявний мікрофон». Визначте слабкі місця в економічному розвитку Німеччини. ГР 2. 1. Які ознаки парламенту відображено на карикатурі? 2. Як показано депутатів та О. фон Бісмарка? 3. Як художник ставиться до парламенту (позитивно, нейтрально чи критично)? Чому ви так вважаєте? Метод «Плакат думок». Визначте та відобразіть графічно особливості правління Вільгельма II. Чи був перехід до «світової політики» закономірним? Поясніть свою думку.

		Велика Британія. Індія — «перлина Британської корони»	1. Втрата Великою Британією промислової Першості 2. Внутрішньополітичне життя Великої Британії 3. Ірландське питання 4. Реформізм 5. Зовнішня та колоніальна політика Великої Британії 6. Національно-визвольна боротьба народів Індії	ГР 1. Складіть у хронологічній послідовності перелік ключових подій, які визначали розвиток Великої Британії наприкінці XIX — на початку XX ст. Поясніть свій вибір. Які події відбувалися в цей час у Європі, у світі? ГР 2. За додатковими джерелами створіть віртуальну виставку з аудіогідом «Образ Вікторії: реальність і легенди».
		Італія	1. Італія після об'єднання 2. Економічний розвиток 3. Трудова еміграція 4. Ліберальна «ера Джолітті» 5. Зовнішня політика	ГР 1. Працюємо в малих групах. Створіть структурно-логічну схему, що демонструє причини та наслідки трудової еміграції. ГР 2. Працюємо разом. Метод Мозковий штурм». Укажіть ознаки політичного розвитку Італії після об'єднання. Метод «Удвох». Чи можна стверджувати, що стрімкий економічний розвиток Італії мав значні відмінності за регіонами?
		Сполучені Штати Америки. Країни Латинської Америки.	1. Стрімке економічне зростання США. 2. Політичне життя та суспільні рухи в США 3. «Справедливий курс» Т. Рузвельта 4. «Нова свобода» В. Вільсона 5. Зовнішня політика США. 6. Країни Латинської Америки в другій половині XIX — на початку XX ст.	ГР 1. Працюємо в малих групах. Визначте, як змінилися права різних суспільних груп у США та які форми боротьби за демократичні зміни вони використовували. Створіть інфографіку ГР 2. Працюємо разом. Метод «Кластери». Наведіть приклади реформ, що розкривають сутність основних

				напрямів внутрішньої політики Т. Рузвельта. ГР 3. Працюємо в малих групах. Розкрийте головні виклики на шляху розвитку країн Латинської Америки після здобуття ними незалежності. Створіть ментальну карту.
		Російська імперія та Австро-Угорщина наприкінці XIX — на початку XX ст	1. Російська імперія на межі XIX—XX ст. 2. Робітничий рух. Поширення марксизму. 3. Революція 1905—1907 рр. у Російській імперії 4. Політична реакція. Реформи П. Столипіна 5. Зовнішня та колоніальна політика 6. Австро-Угорщина на межі XIX—XX ст.	ГР 1. Працюємо в малих групах. Метод «Квітка лотоса». Складіть таблицю «Революція 1905—1907 рр. у Російській імперії». Складовими частинами центральної теми визначте причини, привід, хронологію подій, засоби боротьби, результати, наслідки. ГР 2. Працюємо в малих групах. Створіть інфографіку, яка демонструє розвиток економіки Російської імперії в другій половині XIX — на початку XX ст. Працюємо разом. Метод «Мозковий штурм». Чим робітничий рух у Російській імперії відрізнявся від загальноєвропейського?
		Японія і Китай наприкінці XIX — на початку XX ст	1. Початок японської територіальної експансії. Японсько-китайська війна. Союз між Японією та Великою Британією 2. Російсько-японська війна. Підготовка до боротьби за перерозподіл сфер впливу в Азійсько-Тихоокеанському регіоні	ГР 1. Робота з картою. Працюємо разом. Обговоріть, який чинник був вирішальним у перемозі Японії. ГР 2. Працюємо в малих групах. Метод «Синтез думок». Яку роль у розвитку

			3. Китай наприкінці XIX — на початку XX ст. Повстання іхетуанів 4. Сінхайська революція	Японії відіграли війни з Китаєм і Росією? Робота з джерелом. Працюємо в парах. Обговоріть зміст джерела та визначте його положення, які свідчать про вплив на нього західних політичних ідей. Висловіть власну аргументовану думку, як принцип «усі громадяни мають бути рівними» міг змінити традиційне китайське суспільство.
		Спроби модернізації Османської імперії і Персії (Ірану) та революції в країнах	1. Османська імперія в останній чверті XIX ст. 2. Молодотурецька революція 3. Спроби модернізації Ірану в XIX ст. 4. Революція 1905—1911 рр. в Ірані (Персії) та її придушення	ГР 2. Працюємо в малих групах. Метод «Фішбоун». Установіть причини, результати й наслідки Молодотурецької революції. Зробіть висновок. Працюємо в парах. Метод «Обмін партнерами». Чим розглянутий розвиток Ірану в XIX ст. відрізнявся від попереднього періоду? ГР 3. Працюємо в парах. Метод «ПРЕС». Поміркуйте, чи дійсно Молодотурецька революція стала «вікном можливостей», яке зрештою було втрачене.
		Міжнародні відносини наприкінці XIX — на початку XX ст. Колоніальний поділ Африки .	1. Співвідношення сил у Європі в 70-х рр. XIX ст. 2. Утворення військово-політичних союзів 3. Гонка озброєнь 4. Народи Африки під владою європейських колонізаторів	ГР 1. Працюємо в малих групах. Метод «Т-таблиця». За додатковими джерелами визначте сильні й слабкі сторони кожного союзу.

				ГР 2. Працюємо в малих групах. Метод «Синтез думок». Які суперечності мали провідні держави Європи в 70-х рр. Метод «Коло ідей». Які особливості мала колонізація Африки в окремих її частинах?
		Наука і техніка. Суспільні зміни та повсякденне життя	1. Освіта 2. Подорожі європейців і розвиток географічних знань 3. Розвиток науки 4. Досягнення техніки 5. Зміни у вигляді міст і сіл 6. Мода 7. Зародження масової культури 8. Боротьба за емансипацію жінок	ГР 1. Працюємо в парах. Складіть таблицю, у якій зазначте наукові відкриття, вчених і як це змінило життя людей. Як ви вважаєте, яке з наукових відкриттів ХІХ ст. мало найзначніший вплив на розвиток людства? Чому? ГР 2. Працюємо разом. Метод «Мозковий штурм». Чому масова культура виникла саме наприкінці ХІХ ст.? ХІХ ст.? Як це вплинуло на відносини між ними? ГР 3. Працюємо разом. Метод «Дискусія». Обговоріть таке питання: «Зростання ролі держави та зміцнення автономії закладів: чи можливий ідеальний баланс між цими двома тенденціями?»
		Література та мистецтво	1. Реалізм у літературі та мистецтві 2. Неоромантизм. Модерн 3. Імпресіонізм та авангардизм 4. Музичне мистецтво 5. Архітектура	ГР 1. Працюємо в малих групах. Метод «Освітній проєкт». Створіть віртуальні виставки робіт представників імпресіонізму та авангардизму. Розробіть рекламний буклет до них

				ГР 2. Працюємо в парах. Метод «Кластери». Випишіть ключові слова до тексту. Доповніть їх, використовуючи знання із зарубіжної літератури, та згрупуйте за власними ознаками.
		Практичне заняття за розділом III		
		Узагальнення за розділом III		
		Тестові завдання за розділом III		